

Samhällsbyggnad
Dag Hartman
dag.hartman@regionjh.se
Tfn: 070-660 73 03

Regionala utvecklingsnämnden
RUN/39/2023
2023-11-02

Uppföljning: Regional mat- och livsmedelsstrategi i Jämtland Härjedalen

Ärendebeskrivning

Regionfullmäktige fastställde i juni 2018, § 93, en [regional mat- och livsmedelsstrategi för Jämtland Härjedalen](#) (RUN/294/2017). Strategin är även antagen av Länsstyrelsen Jämtlands län, och framtagen av ett partnerskap med representanter från Region Jämtland Härjedalen, Jämtland Härjedalen Turism, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Mittuniversitetet, Östersunds kommun, Lantbrukarnas Riksförbund Jämtland, Eldrimner samt Torsta AB. Partnerskapet har sedan förstärkts av Norrmejerier, Hushållningssällskapet Jämtlands län och Matfiskodlarna. Även Arbetsförmedlingen har varit med under en period under 2022.

Partnerskapet ansvarar för att ta fram, följa upp och revidera handlingsplaner utifrån den beslutade regionala mat- och livsmedelsstrategin. Planen ska innehålla delmål och konkreta aktiviteter under de tre insatsområden som finns beskrivna i strategin: Bärkraftigt företagande, Medveten konsumtion och Kunskap och innovation. Regionala utvecklingsnämnden fastställer handlingsplanerna efter förslag från partnerskapet. Nuvarande handlingsplan gäller för åren 2023-2024, och fastställdes av regionala utvecklingsnämnden i november 2022, § 177 ([Handlingsplan Mat- och livsmedelsstrategin i Jämtland Härjedalen 2023/2024](#), RUN/37/2022). Partnerskapet har följt upp det arbete som skett inom ramen för gällande handlingsplan och sammanställt aktiviteter i verksamheten hos partnerskapets aktörer. Uppföljningen är sammanställd i rapporten *Uppföljning av arbetet med den regionala mat- och livsmedelsstrategin 2022–2023*, daterad 2023-10-23.

Året har fortsatt präglats av Rysslands invasion av Ukraina och de höjda priserna på t.ex. insatsvaror som det försvagade konjunkturläget medfört. Kostnadsökningarna motsvarar i jordbrukssektorn hälften av överskottet mätt som företagsinkomst. Det har också varit en utmanande sommar med såväl torka som mycket nederbörd på kort tid. Utmaningar som beräknas medföra ett ekonomiskt bortfall i samma storleksordning.

Livsmedelsproducenter uttrycker ett starkt behov av långsiktighet i beslut och förutsättningar, då att bygga en verksamhet på krisstöd inte är hållbart. Det höjda kostnadsläget har också fått en stor inverkan i konsumentled där allt fler börjat se sig om efter billigare alternativ, något som påverkar hela livsmedelskedjans, och samhällets utveckling. Det oroliga omvärldsläget har också inneburit ett tydligare fokus på beredskap/försörjningsförmåga och många utredningar pågår, däribland ”En ny livsmedelsberedskap för Sverige” (dir. 2022:33), samt revidering av den nationella livsmedelsstrategin.

Livsmedelsproduktionen är som en del av de gröna näringarna en av länets basnäringar. Genom öppna landskap, infrastruktur och mat bidrar produktionen till andra näringars utveckling i Jämtland Härjedalen. Länet är en av få platser i världen som har goda naturgivna förutsättningar och stora möjligheter att producera mer mat, genom till

exempel god tillgång på mark och vatten. De globala förutsättningarna förändras med kriser och klimatförändringar vilket för länets del innebär möjligheter men också utmaningar, även om de förväntas bli mindre än i många andra delar av världen. Det är viktigt att behålla produktion och kritisk massa i form av företag i livsmedelskedjan. Om företagen blir för få kommer inte infrastrukturen upprätthållas och det blir inte heller möjligt att starta en ny verksamhet. En tydlig viljeyttring behöver märkas under kommande två år, den period som handlingsplanen sträcker sig över, och resurser kommer krävas för att möta behoven nu och möjligheterna på sikt.

Följande pekas ut som särskilt viktigt under kommande år:

- Tydligt ledarskap för ökad konkurrenskraft och produktion utifrån regionens förutsättningar
- Skarpare omvärldsanalys och utvecklade strategiska samarbeten (inom norra Sverige och med till exempel Finland)
- Ökad samverkan med kommunerna
- Arbetskraftsförsörjning i hela livsmedelskedjan
- Minskade kostnader för avfall och ökad försörjningsförmåga vad gäller insatsvaror
- Stärka beslutsunderlagen och affärsmannaskapet i primärproduktionen
- Presentera det vi har och vara stolta över det, med unga som särskilt prioriterad målgrupp

Med anledning av en reviderad nationell strategi beslutade regionala utvecklingsnämnden i september, § 147 (RUN/392/2023) att ge regiondirektören i uppdrag att påbörja en revidering av den regionala mat- och livsmedelsstrategin. Regionala utvecklingsnämndens presidium utsågs till Region Jämtlands Härjedalens representanter i styrgruppen för revideringen, och beslut om en ny mat- och livsmedelsstrategi bör kunna fattas av regionfullmäktige under hösten 2024 och gälla från 2025.

Regiondirektörens förslag

Uppföljning av den regionala mat- och livsmedelsstrategin godkänns.

I tjänsten

Sara Lewerentz
Regiondirektör

Anna Halvarsson
Områdeschef Hållbar tillväxt

Utdrag till

Torsta AB